

Gubernandi
ratio.

Leges & institu-
tu.

Academia.
Iugenio & bona-
rum artium cele-
bres Viri.

ab alijs perfectum ab Iulio II & Leone X, ædificiis tandem inlustratum picturisque ab Xisto V, ut Machina cælo
adfurgere, pendereque videatur. Adcensus sunt facilimè & Ædibus Palatinis accommodati ex omni parte,
adeo ut etiam equo ad tectum usque eniti liceat. Opidum potius quis dixerit, adeo est amplum, quam Do-
mum. Sacellum ibi est Xisti, quod amplissimum æquat Templum. Eo, vacante Sede, conveniunt Cardinales
creando Pontifici Maximo. Conclave vulgo dicitur. Aliorum Palatia commemorare longum esset. His ergo
paucis contenti, ad reliqua pergamus. Sequitur Italicorum Gubernatio, ea duplex, *Politica & Ecclesiastica*. Ad
Politica & *Civilem* gubernationem hodiernam quod attinet, discerpta nunc est nobilissima Regio in varias
Dynastias. Inter eos, sub quorum ditione nostro est ævo, præter *Pontificem*, *Regem Neapolitanum*, liberaeque
Reipublicas, *Venetam*, *Genuensem*, *Lucensem* & alias, primum facile obtinent locum in Septentrionaliore, *Prin-*
cipes Etruscus, *Ferrariensis*, *Manuanus*, *Mediolanensis*, *Montis-Ferratis*, *Parma*, *Salluzziarum*, *Veronensis*: In Au-
straliore multi sunt & innumerabiles *Dynastæ*: quos occasione oblata, suis recenseo locis. In Ecclesiastica *Ponti-*
fex Maximus ibi *Hierarcha* est & Ecclesiarum omnium Caput, numerosam habens familiam. *Quoties procedit*
Gemmis conspicitur ornatus, & *Sericis vestibus* (verbis utar D. Bernardi ex libro de Consideratione I V, Papam
Eugenium interpellantis) *tectus Auro*, *vestus Equo albo*, *stipatus Milite*, *circumstrepentibus septus Ministris*. Reli-
quis *Sacerdotibus* admiranda ibi Dignitas & Auctoritas. Honorantur magis quam Nobiles. Cardinales, ut
Petrus Melsias notat, in locum Consulum, qui Romanum olim Imperium administrabant, successerunt: *Ar-*
chiepiscopi Ducibus sunt adæquati: *Episcopi* Comitibus subiecti, eorum *Vicarii* Præsidum Imperii dignitatem;
Præpositi Præfectorum vicem referunt: *Archipresbyteri* in locum Tribunalium Militum sunt substituti: *Cancel-*
larii Cribunos plebis repræsentant. Alia apud eundem Melsiam. Porro Italia *jure* utitur triplici, *Pontificio*,
Cæsareo, *Municipali*. Primum Alterumque quale, notum aliunde: Tertium ex Statutis constat & Legibus, quas
Civitates sibi singula condere sunt solita: sufficiant illa, non hic Iurisconsultum agam. Referam vero huc,
quæ de variarum Civitatum *Consiliis* leguntur in quadam Membrana: In *Consiliis* (scriptum ibi) *Mediolanen-*
ses, præstantes: *Veneti*, prudentes: *Lucani*, temerarii: *Pisani*, inconstantes: *Placentini*, providi: *Florentini*, lenti:
Veronenses, fideles: *Ferrarienses*, cauti: *Genuenses*, ignari: *Lucenses*, utiles: *Volsi*, maligni: *Brutii*, stupidi: *Mu-*
tinenses, acuti: *Perusini*, celeres: *Senenses*, tardi: *Patavini*, ambigui. *Litarum* cultores Itali, quantum in
ipsis est, tuentur, fovent, alunt, ornant: iisque omnia bonorum Meccenatum exhibent officia. Hinc tot per
Italiam *Academia*, *Romana*, *Mediolanensis*, *Bononiensis*, *Patavina*, *Papiensis*, *Neapolitana*, *Perusina*, *Salerni-*
tana, *Pisana*, *Ferrariensis*, *Senensis*, *Florentina*, *Venetæ*, *Bergomensis*, *Mutinensis*, *Taurinensis*: Nam *Parmensis*,
Placentina, *Anconitana*, & *Maceratensis* magna ex parte interierunt. Inde item tanta Doctorum, summaque
eruditione variis Artibus & Disciplinis præstantium Virorum copia. Stupendum fuit ab iis omne Aevum. Eos